

Ds H. W. WITTEVEEN

WANNEER DE WITTEVEEN-VEREENIGING TE Ermelo haar jaarlijksche Conferentie of haar Pinkstercursus houdt, en daartoe allen oproept, die „voor hun geestelijk leven opwekking en versterking begeeren,” dan gaan onwillekeurig de gedachten terug

H. W. Witteveen.

naar den man, die aan dit werk zijn naam heeft gegeven.

Ds Hermanus Wilhelmus Witteveen heeft dit werk in zijn tegenwoordigen vorm niet in het leven geroepen. Maar wel is het aan zijn arbeid in Ermelo te danken, dat daar thans een geestelijk centrum met een eigen karakter bestaat, dat in dezen tijd van geestelijke moeilijkheden aan velen vastheid en steun geeft.

Een wonderlijk man was Witteveen. Deze zoon van den predikant van Harderwijk werd theologisch student te Utrecht, doch bracht zich door zijn wangedrag in zulke moeilijkheden, dat hij uit baloorigheid dienst nam als koloniaal. Zijn vader wist echter te bewerken, dat hij in Harderwijk bleef en als sergeant-majoor met de opleiding werd belast. Tijdens zijn dienstdtijd werd hij bekeerd. Hoe dit geschiedde is niet bekend. Maar zijn verder leven is daarvoor voldoende bewijs. Na afloop van zijn zesjarigen dienst hervatte hij zijn studie en 20 Juni 1846 werd hij te Ermelo als predikant bevestigd.

De vorige predikant had meer aandacht geschonken aan zijn boerderij dan aan zijn gemeente. Daardoor was deze schandelijk verwaarloosd. In Ermelo werd gevloekt en gedronken; onzedelijkheid en twist heerschten er, en de kerk bleef leeg.

Met groote kracht ging Witteveen aan den arbeid. Hij bezocht zijn gemeenteleden, in hitte of koude, langs onbegaanbare wegen. En met hartstochtelijken ijver bestreed hij het kwaad.

In de gemeente had een groote verandering plaats. Van alle kanten stroomden de kerkgangers toe en in enkele jaren ontstond een bloeiend geestelijk leven.

Maar Witteveen was een eigenaardig man, die alle soepelheid miste. Voor zichzelf begeerde hij niets en voor zijn gemeente was geen opoffering hem te groot. Maar wanneer het om zijn ambt ging, rustte hij niet, voordat alles geschied was op de wijze, die hij de juiste achtte.

Hierbij kwam, dat hij zijn geheele leven een eenzame is geweest. Zijn vrouw verloor hij na vier jaren en sedert dien tijd had hij geen huiselijk leven meer. Er was in zijn omgeving niemand, die als gelijke met hem omging; niemand, die hem in zijn intieme leven kende; niemand ook, die hem op zijn fouten durfde wijzen.

Dit alles verklaart veel van de eigenaardige ontwikkeling van zijn karakter en van de houding, die hij aannam, toen er voor hem moeilijkheden kwamen.

Naarmate in zijn gemeente veranderingen kwamen, die door Witteveen met krachtige hand, doch soms al te onbesuisd werden doorgezet, rees er bij bepaalde groepen verzet. Men vond hem een lastigen dominee, een onverstandig ijveraar. Aanvankelijk bleef dit verzet voor Witteveen verborgen, totdat het door een kleinigheid tot een uitbarsting kwam.

In de catechisatiekamer stond een bus, waarvan de inhoud sedert onheugelijke tijden aan de diaconie placht te worden afgedragen. Witteveen, die sterk onder den indruk was gekomen van den nood der heidenwereld, meende, dat de Zending dit geld veel meer noodig had dan de Diaconie en bestemde het daarom voor de Zending.

Hieruit ontstond een conflict, waarbij spoedig andere twistpunten aan het licht kwamen. Geen van beide partijen wilde van toegeven weten en het einde was, dat Witteveen in 1859 werd afgezet. Hij stichtte toen de Zendingsgemeente te Ermelo, die hij tot zijn dood heeft gediend.

Het is achteraf niet meer uit te maken, of Witteveen in alles recht heeft gehandeld. Maar het geeft te denken, dat mannen als Groen van Prinsterer, Elout, Heldring en Capadose geheel aan zijn zijde stonden.

Na zijn afzetting kwam Witteveen eerst tot volle ontwikkeling van zijn krachten. De Zending, de verzorging van zieken en ongelukkigen, de bekeering van gevallen en verdwaalden, in dit alles kon Witteveen nu zijn roeping volgen.

Zijn gemeente hielp hem. Velen verkochten land en bezittingen en gaven de opbrengst voor de verzorging der nieuwe gemeente en het werk van Witteveen.

Een kerkje werd gesticht en verschillende gebouwen, waarin verlaten kinderen werden opgenomen, gevallen meisjes, onverzorgde ouden en zieken, jonge mannen, die niet bestand waren tegen de gevaren van het leven. En voor die allen was Witteveen de redder en helper, de raadgever en vriend, de trooster of tuchtmeester, naardat elk van noode had. Niemand, die hulp noodig had, werd afgewezen.

In zijn huis werden jonge mannen opgeleid tot evangelist en zending en door Witteveen afgevaardigd, zonder dat eenige corporatie achter hem stond. Van Asselt, de eerste zending onder de Bataks, en Spille naar, de pionier van de Egypte-zending, zijn met vele anderen door Witteveen uitgezonden.

De zorgen voor al dit werk kon hij dragen, omdat hij met al zijn behoeften en nooden tot God ging. Onvriendelijke brieven en rekeningen, waarvoor geen geld aanwezig was, bracht hij in zijn kerk voor het aangezicht Gods. Van elf tot twaalf uur was hij daar altijd alléén om te bidden. En wanneer hij op huisbezoek ging, vond men hem soms geknield midden in een bosch, waar hij bij God sterkte en kracht zocht.

Twee Poolsche Joden, op reis naar Amerika, brachten eens den nacht bij hem door. Witteveen ontving hen 's avonds in zijn kamer, sprak ernstig met hen en smeekte met hen om een zegen voor hun reis. 's Morgens echter ontstond er groote opschudding, omdat de gasten hun dekens en nog een en ander hadden meegenomen. Maar Witteveen bleef kalm: „Ik wist wel, dat ze iets mee zouden nemen. Zij zijn arm, worden overal verjaagd, en verliezen ten slotte hun geweten. Maar wij hebben samen gebeden en een geloovig gebed wordt altijd verhoord. Wij willen voortaan ook deze „zonen Abrahams” in ons gebed opnemen. Misschien heeft God ze daartoe hierheen gezonden.”

Bij bijzondere gebeurtenissen kwam de geheele ge-

meente met Ds Witteveen samen om Gods hulp te vragen. En groote dingen zijn in ons land en op het Zendingveld geschied op het vurig gebed van Witteveen en de zijnen.

Wij lezen, dat zijn knieën kaal waren en de punten van zijn schoenen krom gebogen, omdat hij iederen dag uren lang in gebed gekniel lag.

Wonderlijk zijn de gevallen van gebedsverhooring, die van hem worden vermeld. In voor- en tegenspoed wist hij zijn leven gedragen door het gebed.

Al zijn zorgen en moeilijkheden — en dat waren er vele, en niet altijd buiten zijn schuld — wist hij door zijn gebed te overwinnen. Hij bad zich — zegt Dr J. H. Gunning J.H.zn — letterlijk door alle zwaarigheden heen.

En deze verhaalt met ontroering, hoe hij vele jaren na Witteveens dood in de consistoriekamer van de Zendingkerk op den grond een kussen zag liggen met twee kaalgeworden plekken, waar deze eenzame worstelaar soms uren achtereen met zijn God kon spreken.

Ja, Witteveen was een eenzame worstelaar, een man met groote geestesgaven, maar tevens met ernstige karakterfouten, zóó zelfs, dat de bekende Ds Budding, die al evenzeer een zonderling kind van God was als Witteveen, bij zijn optreden in de Zendingkerk bad, dat God Witteveen bewaren mocht voor zijn grooten geest.

Hij is daarvoor bewaard. En wanneer zijn arbeid zulke sporen heeft nagelaten, dat in Ermelo en op het Zendingveld nog in dankbaarheid herdacht wordt, wat hij gedaan heeft, dan is dit hieraan te danken, dat hij een man van gebed was en dat hij niets verwachtte van zichzelf of van zijn eigen gaven. Alles wilde hij ontvangen uit de hand van zijn God.

Dr Ir H. G. v. B.

VOOR DE ZIEKEN

Door Ds A. C. DIEDERIKS

HOE KOMT HET TOCH, VROEG ME EEN ZIEKE, dat zooveel menschen den troost van het Evangelie maar niet vatten kunnen?

Ik geloof: omdat God zoo weinig werkelijkheid voor hen is. Want per slot is God de eenige, die waarlijk troosten kan. Een Amerikaan beschrijft zijn leven vóór zijn bekeering aldus: „Ik geloofde, dat godsvrucht aan alle kanten afgebakend werd door de plicht om de tien geboden te gehoorzamen, en dat God je, als je die wet bewaarde, wel met rust liet. Maar eigenlijk leefde ik, hoewel ik op mijn manier godsdienstig was, geheel buiten Hem.” Is dat niet in 't kort de levensbeschrijving van velen, ook van velen, die nu ziek zijn? Wat er dan veranderen moet? Alles. Onze houding tegenover God moet er een worden van afhankelijkheid in plaats van onafhankelijkheid. Onze zonde realiteit; want dan alleen kan God voor ons worden de Vader in Christus, die de zonden vergeeft.

Hoe die verandering bewerkt wordt en door wien? Door God, die ons in aanraking brengt met menschen in wie Hij deze verandering heeft bewerkt.

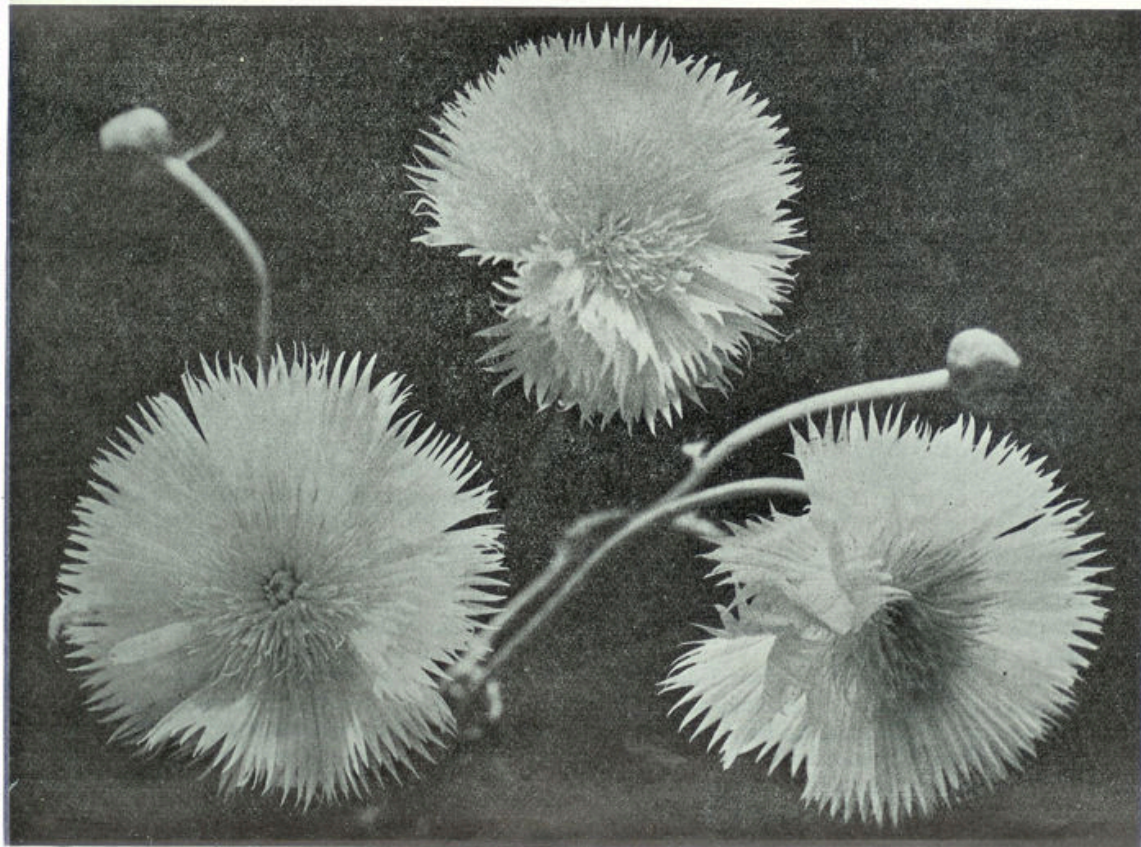
Ook door aanraking met den Bijbel, waarin we ontmoeten menschen met die levensopvatting, waarin God de Eerste is. Wilt ge zóó uw Bijbel eens gaan lezen?

GEDACHTEN

Door het geheele Evangelie staat geschreven: geen leven zoo stuk of het kan worden hersteld.

Liefde voor Jezus drijft aan tot het verrichten van groote dingen; zij wekt een vurig verlangen naar steeds toenemende volkomenheid.

Nederig tegenover het leven te staan, is nauw verbonden met het in deemoed buigen voor God.

BLOEM
EN
KNOP

Fotostudie